

Beszélgetés Széles Gáborral.

– Elnök úr, ebben a szobában fogadta annak idején Nyikolaj Rizskovot, a Szovjetunió majdnem utolsó miniszterelnökét?

– Nem, akkor még a Műszertechnikának nem itt volt a központja, hanem Kőbányán, a Szállás utcában. A Szállás utcai Műszertechnika központot, ami korábban egy leromlott építőipari vállalat volt, sikerült megvennünk '85 táján az államtól. Nagy dolog volt, hogy egyáltalán tudtunk venni egy épületet, egy olyat, ahol 200-300 embernek megfelelő körülményeket biztosítottunk.

– Valójában a maga tevékenységével, megjelenésével dicsekedtek Magyarországon a politikai vezetők?

– Igen. De annyit hadd tegyek hozzá, hogy azért is nevezetes a Szállás utca számomra, mert a rendszerváltás előtt fél évvel, '89 nyara táján költöttem be a Hitelt Csoóriékkal és a Magyar Fórumot Csurkáékkal. Ők is ott voltak. Bizonyos szempontból történelmi helynek is tekinthető. De nem akarok kitérni a kérdés elől. Ez egy '87-es történet: egyszer csak szóltak a Grósz miniszterelnöki titkárságáról, aki fogadta Rizskovot, mint a Szovjetunió miniszterelnökét. Tényleg döbbenetes volt számomra, hogy föl hívtak. Egyrészt ez egy magánvállalkozás volt, én magam úttörő sem voltam, nemhogy KISZ-tag vagy párttag. Nekem egy pártom volt életemben, az MDF. Úgy látszik, hogy Grósz szeretett volna dicsekedni Rizskovnak, hogy itt már van magánszektor. Tulajdonképpen a Videotonnal tudtam bizonyítani, hogy képesek vagyunk nagyvállalatokat is irányítani, talpra állítani. A Videotont a csődből vásároltuk meg, sajnos azt ugyanúgy elparentálták, mint jó pár nagyvállalatot. Azt mondták, hogy semmit nem ér, föl kell számolni. El is indult a fölszámolása, és a csődből vásároltuk ki a Videotont. Hihetetlenül nehéz évek voltak '92 és '94-95 között, borzasztó nagy csata volt annak érdekében, hogy talpra állítsuk. 5000 emberrel vettem át, de egyiknek sem volt munkája.

– Törvényszerű, hogy akkor tízesével mentek tönkre vállalatok, így kellett ennek lenni?

– Nem. Ebbe belerokkant a magyar ipar. A Videoton az ún. piszkos 12 között volt. Ebből a piszkos 12-ből egy vállalat maradt talpon, a Videoton. Gyönyörű eredményei vannak az unión

belül. A tavalyi évben is közel százmilliárd forgalmunk, 12 milliárd nyereségünk volt, de ami ennél fontosabb, hogy olyan mértékben integráltuk az unió gyártási folyamataiba, hogy ma az unión belül a 4. legnagyobb gyártóbázis a volt Videoton. Ami azt is jelenti, hogy 100 százalékban exportra termel a vállalat, és sok multinacionális nagy cég a partnerünk. Stratégiai partnerség van köztünk. Ma már a bér munka nem létezik a Videotonban. Ma az unió útjain közlekedő összes gépkocsiban átlagban 8 Videoton-alkatrész van. Ha ebbe minden autót beszámítunk, akkor ez komoly pozíció.

– Itt van ez a két virulens, életerős vállalat. A Műszertechnika és a Videoton jogutódja. Tud valamit kezdeni az Ikarusszal?

– Az elég szerencsétlen történet volt '96-ban. Nem tudtak már a Hornék mit kezdeni vele, többször föl akarták számolni, és akkor volt még egy olyan ötletük, hogy hátha a Széles talpra tudja állítani. Az is tény, hogy Horn tisztelt engem, elismerte a szakértelmemet, szakértelmünket. És tény az, hogy mikor '94-ben Horn hatalomra került, én győztem meg arról, hogy exportvezérelt gazdaságpolitikát kell csinálni. Levittem a Videotonba, ahol éppen egy hihetetlenül nagy csarnokot építettünk, pc-k gyártására. Amikor megállt a csarnokban, megértette, hogy miről van szó. Húzóerő lehet a magyar iparban az exportvezérelt gazdaságpolitika. Végül is az emberei rávették őt arra, hogy adják el az Ikaruszt, tegyenek még egy kísérletet a felszámolás előtt a Szélessel. A környezetében persze jó páran voltak olyanok, akik abból indultak ki, hogy na most végre sikerül kitörni a Széles nyakát. '96 őszén neveztek ki az Ikarusz elnökének, fél éven belül úgy fölhoztuk az Ikaruszt, hogy a 200-300 darabos évi gyártásról több mint 1000 darabra nőtt az éves megrendelésünk. Hihetetlen növekedési pályára sikerült állítani az Ikaruszt is. Csak hát jött a '98-as év, az orosz válság, és sajnos Orbán Viktort, a következő miniszterelnököt megettették, hogy nem szabad az orosz piacra szállítani, mert az oroszok soha nem fognak fizetni, noha volt megfelelő garanciarendszer. Sajnos az orosz válságba belerendült az Ikarusz, és egyféleképpen tudtam kijönni belőle, hogy eladtam egy stratégiai partnernek, a Renaultnak. Ő azonban nagyon rosszul állt hozzá. Hogy miért? Lehet, hogy fiókba akarták zárni az Ikaruszt, a konkurenciát kiirtani, nem tudom eldönteni, de tény, hogy nagyon belebonyolódtak, és amikor úgy érezték, hogy se piaca, se semmije, akkor visszavásárolhattuk. Én változatlanul emocionális alapon kezelem az Ikaruszt. Az elmúlt két évben, amióta visszavettük, nyereséges volt, tehát attól nem kell félni, hogy nem megyünk előre, de az is igaz, hogy egyelőre nagyon kis lábon él a vállalat, keveset tudunk gyártani.

– Elnök úr, beledobta a bazaltot a kirakatba, amikor médiabirodalom építésébe kezdett.

– Nyilván az ellenségeim, akik vannak számosan, az elején úgy gondolták, hogy á, az csak egy úri passzió a Szélestől, úgysem gondolja komolyan. Ő egy üzletember, és amikor látja, hogy ezt nem lehet nyereségesen csinálni, úgyis abbahagyja. Hát nyilván ezen az időszakon túl vagyunk, ebben már az ellenségeim is alig hisznek. A média nem lehet olyan terület, ahol a magyar tulajdonosok nem tudnak labdába rúgni. Példát akartam mutatni a magyar vállalkozóknak, hogy tessék beszállni a magyar médiába, és azóta más nagy médiacsoportok is létrejöttek. Hogy csak egy nagy konglomerátumot emeljek ki, amibe Spéder Zoltán, Nobilis Kristóf szálltak be. Ha jól tudom, az Info Rádió, az Index, a Heti Válasz és egy pár kisebb lap. Jó dolog, hogy megjelentek a magyar vállalkozások is a magyar médiában.

– Akármit is mondunk, a leghatékonyabb eszköz mégiscsak a televízió.

– A televíziót nagyon sokan nézik. Bár a balliberális sajtó többször elsiratta a Magyar Hírlapot, hogy senki nem olvassa, nem jelenik meg komolyabb példányszámban, üzenem nekik innen is, hogy 20 ezer példányban nyomjuk hét közben, 22 ezerben hétvégén, és most újabb 2 ezer példánnyal emeljük a lapszámot. Az igaz, hogy ma már az elektronikus sajtónak, a tévének

nyilván nagyobb a nézőközönsége, hatékonyabb eszköz. Nemrég végeztünk egy közvélemény-kutatást, amit a Magyar Hírlapban is lehoztunk: Az ECHO tévé ott van a 7. pozícióban, ami nagyon jó, mert előttünk a két nagy kereskedelmi csatorna, a Duna és a királyi tévé van. Ahhoz képest, hogy ez egy kis csatorna, nagyon jó pozíció. Bizonyos szempontból az ECHO tévének az ATV a pandantja, és a felmérés szerint az ATV csak a 11-13. pozícióban van, nem tudom pontosan. Magyarán szólva annak ellenére, hogy az ATV-nek most már vagy 20 éves a múltja, mi alig 3 év alatt megelőztük őket.

– Az ATV sokszor cserélt arculatot, a legutóbbi arca liberális és baloldali.

– Lehet, hogy én túl bátran használom ezeket a kifejezéseket, és sokfelé nem örülnek annak, hogy jobb- meg baloldal. A baloldali újságírók előszeretettel mondják magukról, hogy ők középen álló függetlenek. Én még olyan baloldali újságírót nem láttam, aki azt mondta volna, hogy baloldali újságíró, miközben meggyőződése, hogy a rendszerváltás után 20 évvel a nézőket, olvasókat már nem lehet becsapni. Nyugodtan lehet azt mondani, hogy az adott média a jobb- vagy a baloldali nézőknek készít elsősorban műsort. A két kereskedelmi csatorna ilyen szempontból nyilván más, de ezekről nem szeretnék beszélni, főleg azóta, hogy én magam is benne vagyok a médiában. Nem illik.

– Elnök úr, én tudom, hogy mennyi pénzt fektetett be a médiába, 3,5 milliárd forintot.

– Körülbelül igen.

– Az most nem hozza a pénzt?

– Nem, viszi. Az elején nem gondoltam arra, hogy ennyit fog vinni, de szerencsére megengedhettem magamnak, és akik ismernek, tudják, hogy ha én elhatározom, akkor végigmegyek az úton. Megfelelő tartalékokat képeztem.

– Rendkívül nagy érdeklődéssel figyelem a médiatevékenységét, mert háborús állapotok uralkodnak, és ilyenkor a kiállás nagyon fontos.

– Nincsenek tabutémáink. Az elmúlt hetekben a sajtó visszhangzott a cigánykérdéstől, mi ezt bevállaltuk. Bevállaltuk azt, hogy kitesszük az asztalra ezt a problémát, és a tapasztalatom az, hogy a cigányság örül ennek. A cigányság sem akar kegyelemkenyéren élni, hanem dolgozni szeretne. A szisztéma, ami itt uralkodott az elmúlt hat évben, az, hogy nem kell velük foglalkozni, nem kell nekik semmit adni, elég a választások előtt lekenyerezni őket és aztán majd ...

– Bevált gyakorlat.

– Ez nem megy, a cigányság vezetői is látják, hogy ha ez több generáción keresztül folytatódik, súlyos torzulást okoz a közösségükben. Egyszerűen a cigány vezetők is abban érdekeltek, hogy munkahelyet teremtsünk. Arról nem beszélve, hogy legkönnyebben pont a cigányság körében lehetne munkahelyet teremteni. Ha belegondolunk abba, hogy amikor bejön egy multi, az állam milyen kedvezményeket ad és egy munkahely mennyibe kerül – mindenféle iszonyatos nagy számok keringenek a 2 millió és a 20 millió között –, akkor megdöbbenő, hogy a cigányság körében akár 200 ezer forintból lehet munkahelyet létrehozni. Az is látszik, hogy ebben a körben százezrével lehetne munkát biztosítani. Bűn a mindenkori állami vezetéstől, ha nem tesznek meg mindent annak érdekében, hogy munkahelyeket teremtsünk számukra. Ha csak háztájit ad a cigányoknak, ahol megtermelik a maguk alapvető élelmiszereit, ha ad nekik kismalacokat, hogy neveljék föl, már mindjárt munkahelyek vannak. Ezek legalább olyan értékesek az ország szempontjából, mint az összeszerelő-üzemekben létrejött munkahelyek, de hangsúlyozom, ezek nagyságrenddel kevesebbe kerülnek az országnak, miközben felhozunk egy egész társadalmi csoportot. Ezeket a kérdéseket ki kell beszélni, bármekkora ösztüzet is kapjunk az elején balról. Nincs mese, az ország tényleg nehéz helyzetben van. Nem fajulhatnak

el odáig a dolgok, hogy helyi háborúk alakuljanak ki. Meg kell békélni.

– Ez már túl van a gazdaságon.

– Az is zavar, hogy nincs hatékony gazdaságpolitika az országban. Egy kis csapattal nekiálltam, hogy kidolgozzunk valamiféle gazdaságpolitikát. Ennek az első verzióját két hónapja átadtam Orbán Viktornak, most, a múlt héten adtam át a második verziót, ami 70 oldal terjedelmű. Három részből áll: az egyik, hogy közép-hosszú távon milyen országot vizionálunk, illetve mit gondolunk, hogyan kellene fejleszteni a Dunántúlt, Tiszántúlt, Észak-Magyarországot, Dél-Magyarországot. A tanulmány komolyan foglalkozik makrogazdasági kérdésekkel is, de elsősorban nem az adó körüli hablatyolással, mert azt szerintem két pillanat alatt le lehetne rendezni, hanem olyan példákat is az asztalra tesz, hogy miként lehetne a cigányságot felhozni. A harmadik részben pedig a falufejlesztéssel foglalkozik. Azért tartjuk ezt fontosnak, mert ha az ország a vidéket nem tudja fölhozni, nem tud boldogulni. Ehhez nem kell vátesznek lenni. Ki kell menni Ausztriába, és meg kell nézni, hogy ott nemcsak egy falu életképes, hanem még egyetlen dombtetőn álló ház is, mert annak a háznak van infrastruktúrája, van 2-3 tisztaszobája a turistáknak, van agrárrésze, ehhez nem kell traktorokat venni, mert van olyan gépállomás, ahol tudnak bérelni – van külön tehenészete. Tehát több lábon áll. Nyilván ezt kellene megteremteni a magyar falvak számára is. Az is látszik, hogy ha a falvainknak nincs fejlesztési stratégiája, akkor meggyőződése, hogy az országnak sem lehet. Ráadásul a jelenlegi kormánynak semmiféle gazdaságfejlesztési elképzelése sincs. De ha lenne, ez akkor is laza talajra épülne a falvak fejlesztési stratégiája nélkül. El kell érni a szemléletváltást. Nem kell hosszú anyagokat írni, és nem kell fölöslegesen embereket felvenni, hanem max. 1 oldal terjedelemben, röviden megosztani a gondolatokat arról, hogyan lehet újra hasznosítani a földeket, melyek paragon hevernek. Gondolkodni kéne azon, hogyan lehet a helyi piacokat újra beindítani. Van még egy hihetetlen dolog, amire rájöttünk: Magyarországon 3500 falu van. Ha falvanként mondjuk 10 millió forint pénzügyi támogatást kapnának, az csak 35 milliárd. Országos szinten 35 milliárd forint nem nagy összeg, de ha a másik oldalát nézzük, hogy ebből a falvak 10 milliós pénzforráshoz jutnának, és ezt az összeget legalább 5 vállalkozásnak adnák oda, akkor ezek a vállalkozások a kis falvakban önmagukban csodát művelnének. A forrásokat nem nagy autópályaépítkezésekre kellene fordítani, hanem a falufejlesztésre. Az ország annyira lemaradt a volt kommunista államok között is, hogy a fal előtt vagyunk. Vagy ki tudjuk kerülni, vagy fejjel megyünk neki.

– Ilyenkor szokták megkérdezni az újságírók, hogy milyen politikai célkitűzései vannak: rejtettek vagy nyilvánosak, de én inkább egy tanácsot adnék: nehogy szakértői miniszterelnök legyen, mert az Friedrich Istvánnak volt jó 1919-ben, de nem jó Széles Gábornak 2008-ban.

-Én nem címekre vágyom, hanem arra, hogy megfordítsuk a rossz folyamatokat. Le kell szállni a magas lóról, és el kell kezdeni a munkahelyteremtést.

Győri Béla